

Rüstü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

Kendimizi yönetmenin kuralları var

İnsanın kendine biçtiği değer kimliği, başkalarının ona biçtiği değer ise kişiliğidir. Kimlik belirleyerek kendi değerinizi kavrayamazsınız, asıl önemli olan kişiliğinizdir. Kendimizi yönetmenin kurallarını bilerek, onları içselleştirerek ilerlemeliyiz.

İnsanın kendisiyle başa çıkmasının önemi her geçen gün artıyor. Yönetim biliminin önde gelen düşünce insanları¹ durumun kökten değiştiğini söylüyor. Yüzyıl öncesinde çok başarılı insanların yönetme yeteneklerini geliştirmeleri yeterli oluyordu. Bugün ise durum tamamen değişti. İşinde gücünde olan, önderlik iddiası bulunmayan insanların bile kendini yönetme konusunda bilgi, beceri ve yetenek sahibi olması gerekiyor.

İnsan ömrü sonlu ve kısa, kurumların ömrü ise insan ömrüne göre çok uzun olduğu düşüncesi bir önceki yüzyılda zihinlerimize yerleşmişti. Bugün, örnek gösterilen kuruluş ve kurumların kısa süre sonra piyasadan çekildiklerini, adlarının bile unutulduğu görülüyor. Yaklaşık yarım yüzyıl çalışabilen, giderek de çalışma yıllarının arttığı günümüzde bir işyerinde bırakınız ömür boyu çalışmayı, uzun süre çalışmak bile mümkün olamıyor. Bireylerin değişik işler, farklı görevler için hazır olmaları, kendilerine sürekli yatırım yapmaları ve kendilerini yönetmeleri gerekiyor.

Hintli bir iş yöneticisinin² dediği gibi, kendi zihninizi yönetmiyorsanız, dünyayı nasıl yönetirsiniz?

O zaman dönüp, kendimizle başa çıkmanın yol ve yöntemleri üzerinde düşünmek, kendimize yatırım yapmak ve sürekli gelişmenin kanallarını açık tutmak gerekiyor. İnsanın kendisiyle başa çıkmasının 10 temel kuralı var:

1. Kendimizle başa çıkmak için "kimliğimizi", yani beni "ötekenden" ayıran özelliklerimizi, aşırı ve noksan değerlendirmelerin tuzaklarına yakalanmadan not etmeliyiz. Kendine karşı dürüst olmadan, suçu bir başkasında arama eğiliminin kolaylığından kurtulmalıyız. Bir insan, başkalarına şirin görünme yerine, kendi dünyasında iç tutarlılık kaygısıyla yüzleşmeyi öğrenirse, kendiyile başa çıkmanın ilk adımını da atmış olur.

Kendini yönetmenin sağlıklı yolu, bize bağımlı olmayanların yanında yaptıklarımızı tartışmaya açmaktır. “Muhalefeti, çoklu düşünmenin bir aracı olarak görmeyip, ihanet olarak” görmek, kendini yönetmekten korkanların davranışına yansır. Aykırı düşünceleri zenginlik olarak içine sindiremeyenler, kendilerini değil, şişirilmiş egolarını yönetenlerdir.

2. Canlılar için bir numaralı amaç “canın koruması”dır. Kendimize sahip çıkabilmek için sağlıklı bir vücuda, dingin bir zihne, dengeli bir psikolojiye ve sınanmış bir kültüre sahip olmamız gerekir. Bu açıdan, kendi çadırının direğini sağlam tutmayanların, çevresine yarar üretme iddiasının dayanakları yoktur.

Kendi yanılmazlığınıza inanmayın

3. Kendini yönetebilmenin bir başka bileşeni “indirgenmiş mantık tuzakları”dır. Geride bırakılan yüzyılda bilim çalışmalarında önce parçalara ayırma, sonra bütüne yaklaşma anlayışının da beslediği indirgemecilik, bireysel planda bütün kavramanın engelidir. Kuşkusuz yaptığımız işin ayrıntılı bilgisine sahip olacağız, ama genel eğilimleri, işin bağlamlarını bilmeden de doğru seçimler yapmamız zordur.

4. Moor Yasası, bilgilerin çok kısa zamanda kendini aştığını kanıtıyor. Bu açıdan bakıldığında, en iyi okulda öğrenim görmüş olmak, en iyi işyerinde işe başlamış olmak yeterli olamıyor. Birikim yeteneklerini korumanın, uzun dönemli geleceği güven altına almanın gerek şartı, kendine sürekli yatırım yaparak “ömür boyu öğrenmeyi” sürdürmektir.

5. Bir insanın kendiyi başa çıkmasının önündeki büyük engel, “kendi yanılmazlığına” inanmasıdır. Kendi yanılmazlığına inananlar, “kendine ayna tutma erdemini” gösteremez. “Suçu başkalarına atarak kendini rahatlatan” kolaycılık batağına saplanır. Ünlü astrofizikçinin³ dediği gibi, gerçeklik diye bir şey yoktur; zihni modele göre gerçeklik vardır. Zihni modelinizin varsayımını değiştirirsiniz, gerçekliğiniz de değişir.

6. Kendinle başa çıkmanın, kendini yönetmenin temel girdilerinden biri de “zamana kıymasını” bilmektir. Zamanı yönetmeyi öğrenmeden, kendimizi yönettiğimizi söyleyemeyiz. Zaman fukarası olduğunu söyleyenlerin bu bahänenin arkasında saklanmaya çalışanların büyük bir bölümü, zaman kullanma yol ve yöntemi üzerinde çalışmamış olanlardır. Emeksiz yemek olmadığını anımsatanlar haklıdır.

Muhaliflerimiz zenginliğimizdir

7. Kendini yönetmenin önemli bir göstergesi de, aşırı işkolik bir tavırla kendini dinlemeyi unutmaktır. Zaman zaman işten uzaklaşarak, insan ömrünün sonlu ve kısa olduğunu, yaşama yüklediğimiz değer ne olduğunu, neleri anlamlı bulduğumu-

zu düşünmeliyiz. İnsan, dingin düşündüğü zaman kendindeki eksikliği görür. Eksikliği bilmek ayrı bir şeydir, onla yüzleşerek kendimizi yönetmek daha farklı bir şey. Fark etmek başlangıçtır ama kendini yenilemek iletişim, örgütlenme ve uygulama gerektirir.

8. “Söz ağızdan çıkana kadar sizin esirinizdir, ağızdan çıktıktan sonra sizi esir edebilir”. Kendini yönetmek, sözü pişirerek söylemektir. Unutmayalım ki, bütün büyük ve önemli kaleler sadece savunmak için değil, kaçmak için de yapılır. Gizli geçitleri olmayan önemli kale yoktur. Bilimsel kuşku taşımayan kesin sözler, kendimizi yönetemediğimizin en önemli kanıtıdır. Bizim doğrularımız, başkalarının bizi inandırıcı gerekçelerle ikna etmesi noktasına kadar geçerlilikleri olan şeylerdir. Kendini yönetmek, en etkili silahımız olan sözlerimizi iyi yönetmektir.

9. Kendini yönetmenin sağlıklı yolu, bize bağımlı olmayanların yanında yaptıklarımızı tartışmaya açmaktır. “Muhalefeti, çoklu düşünmenin bir aracı olarak görmeyip, ihanet olarak” görmek, kendini yönetmekten korkanların davranışına yansır. Aykırı düşünceleri zenginlik olarak içine sindiremeyenler, kendilerini değil, şişirilmiş egolarını yönetenlerdir. Bizim yaptıklarımızı haklı gerekçelere dayalı eleştirenler, kendimizi yönetmenin çok değerli destekleridir. Bizde, yaygın biçimde geçmiştaki büyüklerin sözlerini sadece işimize geldiği gibi kullanma hastalığı vardır. Mevlana'nın, “Gerçek dostu olanların aynalara ihtiyacı yoktur” sözü, kendimizi nasıl yönetmemiz gerektiğine ilişkin değerli bir rehberdir. Yeter ki, bu söz içselleştirilerek söylenmiş olsun.

Sokaktaki insanlar

10. Kendini yönetmenin olmazsa olmazlarından biri de, “Bütün makamlardan, mevkilerden ayrıldıktan sonra, sıradan bir insan olarak sokağa çıktığınızda, daha önce birlikte çalıştığınız, ilişkide bulunduğunuz insanların gözlerinin içine, gözlerimizi kırpmadan bakabilecek” bir yaşam sürmüş olmaktır. İnsanın kendine biçtiği değer kimliği, başkalarının ona biçtiği değer ise kişiliğidir. Kimlik belirleyerek kendi değerini kavrayamazsınız, asıl önemlisi olan kişiliğinizdir. Örneğin emekli olduğunuz işyerine aradan 10 yıl geçtikten sonra gittiğinizde, makam sahibi olanlardan değil, sıradan görevlilerden gördüğünüz saygıyı ölçü kullanmak gerekir.

Kendimizi yönetmenin kural ve kurallarını bilerek, onları içselleştirerek ilerlemeliyiz.

1) Peter Drucker, “21'inci Yüzyılın Yönetim Tartışmaları” Faruk Türkoğlu'nun aktarması, Referans, 15 Kasım 2005.

2) “Tepe yöneticileri Hintli Sadhguru'nun peşinde”, 5 Aralık 2005.

3) Stephen Hawking, Zamanın Kısa Tarihi...